

از مجموعه مدیریت قرآنی جامعه دینی

بایسته‌های ارتقای حاکمیت دینی

www.ketab.ir

احمد رضا اخوت

مریم قاسمی

سرشناسه:	اخوت، احمدرضا، ۱۳۴۷ - Okhovvat, Ahmadsreza
عنوان و نام پدیدآور:	بایسته‌های ارتقای حاکمیت دینی / احمدرضا اخوت، مریم قاسمی.
مشخصات نشر:	تهران: نشر قرآن و اهل بیت نبوت (ع)، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری:	۱۵۷ ص.
فروست:	... مجموعه مدیریت قرآنی جامعه دینی. ... مجموعه کتب «راهبردی» حوزه «جامعه».
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۲۸۸-۴۵-۲
یادداشت:	کتابنامه ص ۱۵۷.
یادداشت:	نمایه
موضوع:	اسلام و دولت Islam and state حکومت دینی Polity (Religion) حاکمیت (فقه) Sovereignty (Islamic law)* ولایت فقیه Wilayat al-faqih اسلام و سیاست Islam and politics
شناسه افزوده:	قاسمی، مریم، ۱۳۴۲ -
رده بندی کنگره:	BP۳۳۱
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۴۸۳۲
شماره کتایشناسی ملی:	۸۸۷۵۰۳

از مجموعه مدیریت قرآنی جامعه دینی

بایسته‌های ارتقای حاکمیت دینی

از مجموعه کتب «راهبردی» حوزه «جامعه»

نویسنده	احمدرضا اخوت، مریم قاسمی
ناشر	انتشارات قرآن و اهل بیت نبوت علیه السلام
شمارگان	۱۰۰ نسخه
چاپ	اول، ۱۴۰۰
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۲۸۸-۴۵-۲

مجمع مدارس دانشجویی قرآن و عترت علیه السلام

تهران، میدان انقلاب، خ کارگر شمالی، پلاک ۱۴۳۷، طبقه ۴
تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۴۶۷۹۵

نشر قرآن اهل بیت نبوت

تهران، بلوار کشاورز، خیابان ۱۶ آذر، پلاک ۲۵
تلفن: ۰۲۱-۸۸۳۹۰۵۷۰

www.QuranAhlebayt.com

۱۱.....	مقدمه
۱۷.....	بخش اول: محورهای مورد نیاز برای ارتقای حاکمیت دینی به سوی تثبیت
۱۹.....	بررسی ارتقای حاکمیت دینی در سوره مبارکه براءت
۵۵.....	تبیین شاکله حاکمیت دینی و مؤلفه های آن
۵۷.....	الزام های پدیدآمده از شاکله حاکمیت دینی
۵۹.....	بخش دوم: بایسته های چگونگی ارتقای حاکمیت دینی به سوی تثبیت
۶۰.....	۱. محور اول: موضع گیری و آرمان خواهی گسترش توحید
۶۱.....	۱،۱. مقتدر بودن در برابر مشرکان
۶۳.....	۱،۲. بهره مندی از منسک حج برای براءت از شرک و مشرکان
۶۴.....	۱،۳. بکارگیری معاهده با مشرکان برای هدایت آنها یا اتمام حجت با آنها
۶۵.....	۱،۴. هدف گیری براءت از مشرک به سوی هدایت افراد از شرک به سمت توحید
۶۷.....	۱،۵. هوشیاری پیوسته برای آسیب ندیدن از مشرکان
۶۹.....	۱،۶. شرایط تداوم یا کفایت براءت
۷۰.....	۱،۷. جبران خسارت های وارد شده توسط مشرکان
۷۲.....	۲. محور دوم: پویایی

- ۲,۱. معنابخشی به زندگی ایمانی با محوریت جهاد ۷۳
- ۲,۲. برجسته سازی زندگی با معیار جهاد ۷۴
- ۲,۳. مراقبت برای برگشت نکردن به سمت شرک ۷۶
- ۲,۴. آماده نگه داشتن توانایی های انسان مؤمن ۷۸
- ۲,۵. مقابله با تهدیدکننده های توان های انسان مؤمن ۸۰
- ۳. محور سوم: سنخیت با رحمت ۸۴**
- ۳,۱. اجازه ندادن به تغییر قانون های الهی بر اساس دلخواست خود و به نفع منفعت دنیایی ۸۵
- ۳,۲. درونی سازی شناخت نقش خود در یاری دین خدا ۸۶
- ۳,۳. بالا بردن سطح خواسته های مردم برای زندگی حقیقی ۸۸
- ۳,۴. درونی سازی هم دستی نکردن با دشمن ۹۰
- ۳,۵. کمک به هماهنگ کردن معیار گزینش ها و تشخیص ها با معیارهای حق و نه حساب های دنیایی ۹۱
- ۳,۶. کوچک کردن مصیبت های دنیا ۹۳
- ۳,۷. فعال سازی کارهای موثر اجتماعی، محتواسازی و جهت دهی به آنها ۹۴
- ۳,۸. ترویج فرهنگ شهامت با پافشاری در حق ۹۵
- ۴. محور چهارم: فعال شدن توان های داخلی ۹۶**
- ۴,۱. ارتقای توان اقتصادی جامعه و عدالت اجتماعی ۹۷
- ۴,۲. ارتقای توان شناسایی توطئه ها ۹۹
- ۴,۳. ارتقای توان بازدارندگی داخلی در برابر بروز نفاق ۱۰۱
- ۴,۴. ارتقای توان در بهره گیری درست از امکانات زندگی ۱۰۳
- 4.5. ارتقای توان جمعی از راه گسترش روابط برادری و روابط ایمانی ۱۰۴
- ۴,۶. هزینه کردن توان برای آشکار کردن چهره نفاق و کفر ۱۰۶
- ۵. محور پنجم: حجت آفرین ۱۰۸**
- ۵,۱. گسترش فرهنگ داوطلبی در کارهای خیر ۱۰۹
- ۵,۲. گسترش فرهنگ استغفار ۱۱۰

خداوند در قرآن، سیر تحولی حرکت دینی را به صورت‌های مختلفی بیان کرده و در این سیر به جهت‌دهی نیازهای فردی و اجتماعی برای دریافت بالاترین کمال‌ها پرداخته و با تبیین موانع این سیر، انسان و جامعه را از رفتن به بیراهه‌ها بر حذر داشته است.

یکی از مهم‌ترین عواملی که می‌تواند انسان و جامعه را به کمال سوق دهد و استعداد‌های درونی او را شکوفا سازد قرار گرفتن در حاکمیت دینی است. حاکمیتی که در آن سیر و مسیر هدایت هموارتر شده و کلام خدا، حکم و امر او به عنوان اساس زندگی مطرح شود و این شیوه زندگی گسترش یابد و فراگیر شود.

طبیعی است حاکمیت دینی در سیر خود به سمت تثبیت با موانع، چالش‌ها و مسائلی مواجه می‌شود که باید توسط مؤمنان به بهترین شکل با آن برخورد شود.

در میان سوره‌های قرآن، سوره‌های مدنی به صورت ویژه‌تری، با پیش کشیدن مسئله‌ها، مشکلات و چالش‌هایی که حرکت دینی در راه تثبیت و استقرار پیش روی خود می‌بیند، دربردارنده نکته‌ها و معارف مورد نیاز جامعه به منظور تثبیت حاکمیت دینی هستند.

این سوره‌ها که در اواخر عمر پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله نازل شده، مسائل مربوط به حاکمیت دینی را تبیین کرده و چالش‌های پیش روی آن را بیان می‌کند و با تکیه بر

برائت از مشرکان و جدا شدن از باورها، صفات و رفتارهای آنان، به استحکام درونی جامعه دینی و اقتدار حاکمیت اسلامی می‌پردازد.

اهمیت این موضوع آن موقع به خوبی مشخص می‌شود که استقرار تمدن باشکوه دینی را وابسته به بلوغ و رشد در حاکمیت دینی و محصول آن بدانیم. با تثبیت و استقرار حکومت صالحان، سیر زندگی انسان در همه ابعاد به سمت شکوفایی سوق یافته و علم و قدرت او در مسیر سازندگی با بهره بردن بهینه از نعمت‌ها قرار می‌گیرد. به همین دلیل انطباق با حق، که با کلمه صدق بیان می‌شود، باعث برخورداری از رحمت‌های بیشمار و صلوات و برکات خداوند است و از مهم‌ترین ویژگی‌های تثبیت و استقرار حکومت صالحان به شمار می‌رود. از این منظر بالاترین رهاورد مطالعه سوره، سعی و تلاش برای تثبیت حاکمیت دینی دانست.

سیر تحول جامعه پیچیده شده با مسائل و رویدادهای گوناگون است به گونه‌ای که پدیداری آنها، گاهی ظاهری نگران‌کننده برای دغدغه‌مندان حرکت دینی به خود می‌گیرد. چه اینکه ظلم‌ها و نفاق‌های متعددی پدید می‌آید؛ ولی بر اساس وعده‌های الهی، همین رویدادها، به جریانی از شکوفایی برای انسان و جامعه دینی تبدیل می‌شود که در هیچ ذهن بشری قابل تصور نیست. هر دغدغه‌مند نگرانی درباره وضعیت حاکمیت دینی در جامعه خویش، می‌تواند با بکارگیری یک یا برخی از این محورها و تحقق آن در جامعه، سهم خود در ارتقای حاکمیت دینی را انجام دهد.

مطالعه این سوره، ما را در پاسخ به این مسأله که حکومت دینی بر پایه اسلام برای رسیدن به قله‌های پیشرفت چه کارهایی را باید انجام دهد و چشم‌اندازهایی که باید برای آن برنامه‌ریزی شود را پیش روی ما قرار می‌دهد.

بنای این دیدگاه این است که حاکمیت مورد نظر دینی، حاکمیتی است که قرار نیست انسان‌ها به بردگی و شرطی شدن کشیده شود، بلکه حاکمیتی است که در درون انسان‌ها باید شکوفا شوند.